

Tarih : 21/07/2020

Sayı : 2020/84

İKALE TAZMİNATININ SİGORTA PRİMLERİ MATRAHINA DÂHİL EDİLİP EDİLMEYECEĞİ

Bilindiği üzere **ikale** (Arapça kökenli hukuk kavramı); pazarlığı bozma, iki tarafın isteğiyle alışveriş mukavelesini bozma, bir hukuki muamele ile meydana gelen vaziyetin diğer bir hukuki muamele ile eski haline getirilmesi, yürürlükten kaldırma, feshetme, iki kişinin, aralarında yaptıkları herhangi bir akdi, anlaşmayı bozmaları anlamlarına gelmektedir. **İş hukukunda ikale**, işveren ve işçinin karşılıklı anlaşmasıyla iş sözleşmesinin sona erdirilmesidir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 80'inci maddesinde aşağıdaki düzenlemeye yer verilmiştir.

"4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.

a) Prime esas kazançların hesabında;

1) Hak edilen ücretlerin,

2) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin ve işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen tutarların,

3) İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

brüt toplamı esas alınır.

*b) Ayni yardımlar ve ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile SGK Kurumunca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, **prime esas kazançta tabi tutulmaz.***

c) (b) bendinde belirtilen istisnalar dışında her ne adla yapılsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemeler prime esas kazançta tabi tutulur. Diğer

kanunlardaki prime tabi tutulmaması gerektiğine dair muafiyet ve istisnalar bu Kanunun uygulanmasında dikkate alınmaz.”

İşveren Uygulama Tebliği'nin 7.8.4 maddesine göre; **iş akdinin feshi veya çeşitli sebeplerle işten ayrılan işçilere** işveren tarafından **bir defaya mahsus olmak üzere ödenen kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödemeler**, prime esas kazancın hesaplanması sırasında dikkate alınmaz.

Karşılıklı Sonlandırma Sözleşmesi (ikale sözleşmesi) kapsamında ödenen tazminatların, 5510 sayılı Kanunun 80'inci maddesinde düzenlenen primden istisna ödemeler kapsamında olup olamayacağı konusu, 18.06.2020 tarihli ve 2020/20 sayılı SGK Genelgesi çerçevesinde değerlendirilecektir. Genelgeye göre;

5510 sayılı Kanunun 80'inci maddesinin birinci fıkrasında (b) bendinde bir kısım ödemenin prime esas kazançta tabi tutulmayacağı düzenlenmiş, (c) bendinde ise bu istisnalar dışında her ne adla yapılsa yapılsın tüm ödemelerin ve aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemelerin prime esas kazançta tabi olacağı kabul edilmiştir.

Bu itibarla, 5510 sayılı Kanunun 80'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödemelerin, prime esas kazançta tabi tutulmayacağı ancak kanunda sayılan istisnalar dışında her ne adla yapılsa yapılsın tüm ödemelerin ve aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemelerin prime esas kazançta tabi olacağı düzenlenmiştir.

İş akdinin ikale (bozma) ile sona ermesi durumunda; bozma sözleşmesi ile kararlaştırılan ikale bedelinin hangi kalem alacakları/tazminatları kapsadığının belirtilmesi ve bu alacaklar/tazminatlar Kanunun 80'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde istisna tutulan ödemeler arasında yer alıyorsa sigorta primine esas kazançta dâhil edilmeyecek, bu istisnalar dışında her ne adla yapılsa yapılsın tüm ödemeler prime esas kazançta dâhil edilecektir.

Ancak, ikale sözleşmesinde kararlaştırılan ikale bedelinin hangi kalem alacakları/tazminatları kapsadığına dâir açıklayıcı bilgilere yer verilmemesi, başka bir deyişle ödemeler arasında ayırım yapılmaması halinde bu defa ikale bedeli adı altında yapılan tüm ödemeler **sigorta primine tabi tutulacaktır.**

Konuyla ilgililerin, yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde hareket etmelerinde fayda bulunmaktadır. Şöyle ki, yukarıdaki ayırma göre hareket edilmemesi halinde, SGK incelemelerinde işverenlerden, ödenen ikale bedelinin/tazminatının, hizmet akdinin son bulunduğu aya dâhil edilerek bu ödemeler karşılığı hesaplanan primlerin, gecikme cezası ve zammı ile birlikte tahsili yoluna gidilebilecektir. Bunun yanında işverenlere çeşitli idari para cezaları da uygulanabilecektir.

Saygılarımızla...

VİZYON YMM A.Ş.

isvesosyalguvenlik@vizyongrubu.com